

Bioetiken i äktenskapet och familjen.

Paren som gifter sig får i sin förberedelse med prästen eller diakonen frågan om de vill leva som katoliker i sitt äktenskap. De svarar ja till att följa Guds vilja och kyrkans lära. Det sista är synnerligen viktigt i våra dagar. Vi katoliker måste vara informerade om de etiska frågorna och fasta i tron att samvetet formas efter de normer som Kyrkan framlägger och förklarar.

Av den anledningen talade påven emeritus Benedict XVI i ett tal den 31 januari 2008 till deltagarna i ett plenarsammanträde med Troskongregationen i Clementinesalen om den moderna tidens medicinska möjligheter att ingripa i den naturliga processen för överförande av liv i äktenskapet och varnade för att livets helighet och sakramentets värdighet utsätts för en farlig påverkan i de troendes förståelse.

Det finns all anledning att ta dessa ord på allvar av flera skäl. Tekniken med artificiell insemination har blivit så etablerad och känd hos allmänheten att det betraktas som en slags vårdfråga liknande aborterna också av kristna. De etiska frågorna vår tid ställer oss inför kan inte vara rent, medicinskt akademiska utan är livsviktiga frågor inom äktenskapet och familjen.

Ett annat skäl är att vissa uttalanden och medicinskt grundade påståenden från Påvliga akademien för livet i Vatikanen ([Why Are So Many New Pontifical Academy for Life Members at Odds With Church Teaching on Life and Sexuality?](#) | [National Catholic Register \(ncregister.com\)](#)) i oktober 2022, ger intryck av att handla om omtolkningar av katolsk lära som fastställts av Kyrkans läroämbete.

Benedikt XVI sade då 2008, men lika aktuellt idag, med hänvisning till Joh. 14: 6 'Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig':

"Kyrkans magisterium kan visserligen inte och ska inte uttala sig om varje vetenskaplig innovation men har uppgiften att bekräfta de viktiga värden som står på spel och att föreslå de trogna och alla människor av god vilja de etiska och moraliska principerna och riktlinjerna för de nya och viktiga frågorna.

Jag ber er, kära vänner, att särskilt uppmärksamma bioetikens svåra och komplexa frågor. I själva verket involverar de nya biomedicinska teknologierna inte bara specialiserade läkare och forskare utan väcker också förväntningar och frågor i allt större områden i samhället eftersom de sprids med hjälp av de sociala kommunikationsmedlen.

De två grundläggande kriterierna för det moraliska urskiljandet är: a) den ovillkorliga respekten för den mänskliga varelsen som person från konceptionen till den naturliga döden; b) respekten för den ursprungliga överföringen av mänskligt liv genom de handlingar som tillkommer makarna."

Det finns nu uppenbarligen tecken på allvarlig skepticism i själva Kyrkan i synen på naturlagen. Mitt intryck av att läsa uttalanden från framstående vetenskapsmän och teologer, män och kvinnor, är att den inom protestantismen utbredda skeptiska inställningen till naturlagen slagit rot också inom Kyrkan, i alla fall i den Påvliga akademien för livet. Det finns dock ingenting som säger, bibliskt eller enligt traditionen, att vi ska acceptera en sådan avvikelse från katolsk lära.

Om man med skepticism i det andliga och religiösa livet menar en mer återhållsam, eller disciplinerad, hållning i troslivet, skulle man kanske tycka att vi katoliker är mer skeptiska än våra protestantiska bröder och systrar. Vi förknippar ju gärna den

protestantiska kristendomen med en ofta smittande lovsångstradition och ett ivrigt bibelläsande som är känslomässigt förenande.

Är då inte de protestantiska kristna "ivrigare" än vi och mer "aktiva" i församlingslivet än vi katoliker? Är de också mer positiva till förändringar i moralteologin? Det kan ju tyckas så. Men tro och "aktivitet" sammanfaller inte hos dem som hos oss.

Om protestanter betraktar oss utifrån så gör de det inte i första hand som katolskt *troende* utan som "aktiva" i katolska församlingar.

I själva verket är det inte vi katoliker som är "skeptiska" utan *troende* i en omfattning som är helt främmande för den protestantiska, inre, trosuppfattningen. För oss katoliker finns det ett obrutet band mellan Guds hela skapelsetanke och mänskligheten vilket leder till att vi hämtar vårt mänskliga moral tänkande ur vad vi kallar naturlagen eller den "eviga lagen". Vi förhåller oss till den med både förnuftet och tron i enhet. Förnuftet är oss givet i skapelsen och tron genom dopet i Treenigheten med vatten och bön.

Det innebär också att uppenbarelser i tiden som Jesu Hjärtauppenbarelserna, som Mariauppenbarelserna i Guadalupe, Lourdes och Fatima och hundratals andra ställen, är budskap från Gud som alla redan finns i evangelierna och de bibliska uppenbarelserna men som blir bekräftade och är varningar. Här bleknar i himmelska budskap relativismen bort och med den, "tidsandan".

Vi upptäcker då att vi är kallade att forma vårt samvete efter både den *eviga lagen* och tron på Jesus Kristus som konung, präst och profet. Vårt liv är att låta Kristus som lagens fullhet forma oss och hjälpa oss att bära frukt i lydnaden och gärningarna. När vi faller i allvarlig synd vet vi att vi måste omvända oss eller gå evigt förlorade i helvetet som är den eviga skilsmässan från Gud vår

Skapare och Frälsare. I förhållande till den Sanningen är vi som katoliker inte skeptiska, utan troende. Frågan är nu om det som framstår som moralteologiskt paradigmskifte i Påvliga akademien för livet är ett exempel på skepticism och avvikelser från naturlagen, konciliets "eviga lag"? Är det så, är det allvarligt!

Det är tron som förenar oss i Kristi kyrka, hans kropp. Det är inte säkert att vi "brinner", men det kan hända, fastän det inte är nödvändigt för frälsningen. Det är tron och det är Kristi efterföljelse som är frälsningens väg. Tycker vi att lagen är hård, vet vi att den ändå är lag, Guds lag, och alltså god.

När de som ska gifta sig får frågan om de vill leva som katoliker i äktenskapet säger de ja, både till att följa Guds lag enligt Skriften och lagen men också till Kyrkans lära om äktenskapet som inte i sina detaljer kan utläsas i Skriften. Det finns en etik i äktenskapet som gör det till sakrament. Protestantisk teologi är "skeptisk" till äktenskapet som sakrament med ouplösligheten. Det måste vi som katoliker känna till!

Som katoliker kan vi inte vara "skeptiska" till vad Kyrkan lär genom sitt läroämbete utan skall vara moraliskt aktiva och trogna.

För de protestantiska kristna är tron *det enda* man behöver. Det måste dock vara en helhjärtad tro, inte en urvattnad och sekulariserad tro. Man är "skeptisk" till att det skulle finnas en kontinuitet mellan Skaparen och mänskligheten som skulle förplikta människan till lydnad mot normer som Gud nedlagt i varje människas hjärta. Dessa normer som Kyrkan lär ut är universella och är till för varje människa. De måste alltså vara integrerad del i hela Kyrkans missionsuppdrag.

Inställningen till detta uppdrag och denna kallelse är aldrig "skeptisk" men den kan vara ofullkomlig och svag men ändå finnas inpräglad i själen som ett sigill efter dopets heliggörande av människan. "Sigillet" är outplånligt.

Protestantismen är principiellt "skeptisk" mot den andliga makt och auktoritet som Kyrkan genom Kristi missionsuppdrag är förpliktad att förvalta och utöva. Det som överbryggat gapet mellan Gud och människan är tron, "tron allena". Många katoliker har anammat denna lutherska lära och avfallit från Kyrkan.

Det leder till en kristen existensialism, som hos till exempel den store filosofen Sören Kirkegaard. Den kännetecknas ibland av andlig hänryckning som söker sprida en väckelserörelse. Den kan vara stark men är i förhållande till naturlagen eller den eviga lagen, som konciliesfäderna kallade den, "skeptisk". Med den andliga utblicken kan vi som katoliker förstå att det som är helt främmande för oss, som gifta manliga präster eller kvinnliga, samkönade "äktenskap", abort och preventivmedel, inte för dem nödvändigtvis strider mot den kristna tron.

Ansvar för läran och lagen vilar dock alltid på de katolska biskoparna främst som apostlarnas efterträdare och prästerna som deras medhjälpare och diakonerna som deras medtjänare. De är såningsmännen och folket är den bördiga marken där trons sädeskorn faller ner.

Att andra kristna inte delar vår uppfattning i dessa frågor ändrar inte vår inställning till ekumeniken men det ändrar heller inte vår uppfattning om Kyrkan som en, helig, apostolisk och katolsk. Vi katoliker kan vara mycket som inte är rätt och bra, men vi kan inte vara "skeptiska" till vår kristna tro. Vi kan inte betrakta uttalanden, eller utnämningar inom Påvliga akademien för livet, som uttalanden eller handlingar närstående Kyrkans läroämbete.